

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

**Факультет філології
Кафедра української літератури**

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЛІТЕРАТУРА ТА ІНКЛЮЗІЯ**

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський).

Освітня програма: Українська мова і література.

Спеціалізація: 014.01 Українська мова і література.

Спеціальність: 014. Середня освіта.

Галузь знань: 01. Освіта / Педагогіка.

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 26 серпня 2024 р.

Івано-Франківськ – 2024

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Література та інклюзія
Викладач (-і)	проф. Деркачова Ольга Сергіївна
Контактний телефон викладача	0671556730
E-mail викладача	olga_derkachova@ukr.net
Формат дисципліни	Лекції, практичні, самостійна робота
Обсяг дисципліни	90 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/index.php?
Консультації	Упродовж семестру за встановленим розкладом на кафедрі та з розрахунком відповідного часу.
2. Анотація до курсу	
<p><u>Предметом</u> вивчення навчальної дисципліни є художня та нефікшн література, присвячена проблемам людей з інвалідністю</p> <p>Вивчення цього курсу поглибить літературознавчу підготовку майбутніх учителів, сприятиме розумінню особливостей художнього тексту для різних вікових груп, навчить майбутніх педагогів основам аналізу такої літератури. Практичні заняття, передбачені дисципліною, покликані забезпечити якісне самостійне формування студентами вміння «читати з олівцем», аналізувати тексти, використовуючи як літературознавчу базу, так і сучасні стратегії роботи з художнім твором. Передбачає ознайомлення з вітчизняною та зарубіжною літературою, у центрі якої людина з інвалідністю, дитина з особливими освітніми потребами. Тематичний зріз: світ дорослого і світ дитини, булінг, право на перемогу, рівні права.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Мета - сформувані комплексне уявлення про інклюзивну літературу, що сприятиме кращому розумінню потреб інклюзивної освіти та сприятиме розвитку духовних цінностей студентів і підвищуватиме рівень читацької культури майбутніх вчителів початкових класів.</p> <p>Цілі: ознайомитися з життєписами авторів інклюзивної літератури, удосконалити навички та вміння аналізувати художній текст, ознайомитися зі зразками інклюзивної літератури, вдосконалити навички аналітичного підходу до художнього тексту, набуті навички соціокультурного та психолого-педагогічного прочитання творів інклюзивної літератури, оволодіти вміннями діалогічного спілкування на теми прочитаних творів.</p>	
4. Результати навчання (компетентності)	
<p>студенти набувають таких загальних і фахових компетентностей, зазначених в ОП «Українська мова і література»:</p> <p>Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі філології у процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.</p> <p>Загальні компетентності: ЗК 5. Здатність вільно і грамотно, усно та письмово спілкуватися державною мовою, утверджувати національні гуманістичні ідеали, мовне й культурне багатство України. ЗК 6. Здатність реалізовувати громадянські права й обов'язки, соціальну й громадянську відповідальність.</p> <p>Фахові компетентності: ФК 1. Здатність активно застосовувати професійно-профільні знання, уміння й навички з мовознавчих, літературознавчих, психолого-педагогічних дисциплін із використанням передових освітніх технологій у загальноосвітніх навчальних закладах різних типів.</p>	

ФК 4. Здатність кваліфіковано застосовувати сучасні методи й освітні технології навчання, реалізовувати ефективні підходи (особистісно-орієнтований, діяльнісний, компетентісний) до викладання української мови і літератури, світової літератури на підставі передового вітчизняного досвіду.

ФК 9. Здатність розглядати літературні тексти, явища і факти в контексті української та світової культури, виявляти специфіку літературних напрямів, течій, шкіл; уміти аналізувати індивідуально-авторський стиль окремих письменників.

Програмні результати навчання:

ПРН 3. Використовувати гуманістичний потенціал рідної й світової літератур для формування духовного світу молодшого покоління громадян України

ПРН 9. Володіти різними видами аналізу художнього твору, визначати його жанрово-стильову своєрідність, місце в літературному процесі, традиції і новаторство, зв'язок твору із фольклором. Міфологією, релігією, філософією, значення для національної та світової культури.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	12
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибіркового
	014. Середня освіта	4 курс, 2 семестр	вибіркова

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибіркового
	014. Середня освіта		

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.
Тема 1. Література для людей з інвалідністю та про людей з інвалідністю. Оприсутнення цих творів у шкільній програмі	2	2	10
Тема 2. Закордонний та український досвід інклюзії та інклюзивної літератури	2	4	10
Тема 3. Дитяча література: проблематика і характери	2	6	10
Тема 4. Підліткова література в контексті інклюзивної освіти: проблематика, сюжетно-композиційне вирішення	2	2	10
Тема 5. Література для дорослих: жанрове та тематичне багатство	2	2	10
Тема 6. Документалістика. Тематика та проблематика	2	2	10
ЗАГ.	12	18	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни	
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Залік, максимальна оцінка – 100 балів. Оцінка включає: 50 балів – оцінка за практичні заняття 25 балів – контрольна робота 20 балів – самостійна робота 5 балів – неформальна освіта
Вимоги до письмових робіт	Контрольна робота, що складається з теоретичного, практичного та творчого завдань, - 25 балів (теоретичне – 5 б., практичне – 5 б., творче - 15 б.). На денній форм навчання контрольна робота виконується на передостанньому практичному занятті. На заочній формі навчання пишеться за п'ять днів до завершення сесії. <u>Критерії оцінювання контрольної роботи:</u> <u>Теоретичне питання (макс 5 балів):</u> повністю розкрито питання, визначено чітко терміни та поняття, наведено відповідні приклади. <u>Практичне питання (макс. 5 балів):</u> повністю розкрито питання, що демонструє вміння застосовувати набуті теоретичні знання <u>Творче завдання (макс 15 балів):</u> власні інтепретації, роздуми та осмислення вивченого матеріалу <u>Зразок контрольної роботи:</u> 1. Особливості інклюзивної літератури для найменших читачів 2. Аналіз твору «Маленький горбань» 3. Перемоги та поразки в інклюзивних творах (кілька на вибір).
Семинарські заняття	Оцінюється робота над тематичними розділами упродовж семестру за 5-бальною шкалою. Максимальна кількість балів (50) за практичні заняття розраховується електронним журналом https://webportal.pnu.edu.ua/ автоматично. Критерії оцінювання усних відповідей на практичних заняттях: «відмінно» (5 балів) - зміст відповіді повністю відповідає питанню, думки викладаються логічно та послідовно, приклади доречні, висновки обґрунтовані. Знання та вміння використовувати лекційний матеріал та додаткову літературу. Власне бачення проблеми. Дотримання правил академічної доброчесності. «добре» (4 бали) – зміст відповіді фактично відповідає окресленим питанням, приклади доречні, але не завжди чіткі та послідовні. Висновки не завжди обґрунтовані. Не завжди є власне бачення проблеми. Дотримання правил академічної доброчесності. «задовільно» (3 бали) - зміст частково відповідає питанню, наведені приклади невдалі або не завжди є доречними, висновки практично відсутні. Немає власного бачення проблеми. Дотримання правил академічної доброчесності. «незадовільно» (2 бали) - зміст відповіді не відповідає питанню або відповіді немає взагалі. Порушення правил академічної доброчесності.
Умови допуску до підсумкового контролю	Система оцінювання успішності передбачає три етапи контролю. Перший – це поточний контроль, який має на меті регулярно оцінювати розуміння та освоєння навчального матеріалу студентами з даного курсу. В рамках цього контролю оцінюється

	<p>якість виконання практичних, творчих і пошукових завдань, які включають аудиторну і позааудиторну роботу, а також здатність усно або письмово відтворювати навчальний матеріал. Важливою частиною поточного контролю є перевірка.</p> <p>Критерії оцінювання самостійної роботи (макс. 20 балів): виконання зазначених завдань самостійної роботи у повному обсязі, враховується творчий підхід та оригінальність вирішення завдань.</p> <p>Другий етап – модульний контроль, призначений для оцінки ступеня засвоєння студентами певної частини навчального матеріалу, що формує окремий навчальний модуль. Під час модульного контролю студенти виконують контрольну роботу, яка включає різноманітні тестові завдання для перевірки їхньої теоретичної підготовки та їхню здатність вирішувати практичні завдання.</p> <p>Третім етапом є підсумковий контроль, який включає тестову перевірку рівня засвоєння студентами теоретичного матеріалу з курсу в системі дистанційного навчання.</p> <p>Студенти з низьким рівнем успішності (менше 50 б.) мають право перездати певні теми під час консультацій до початку талону №2.</p>
<p>Підсумковий контроль</p>	<p>Формою контролю є залік, який виставляється автоматично е-журналом на останньому практичному занятті за результатами накопичення балів упродовж семестру.</p>
<p>7. Політика навчальної дисципліни</p>	
<p><u>Письмові роботи:</u> виконуються студентами самостійно з дотриманням принципів академічної доброчесності.</p> <p><u>Академічна доброчесність:</u> списування під час контрольних робіт заборонено. Студенти мають дотримуватися «Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (Редакція 2)» https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2024/02/34-05-polozhennia-pro-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu.pdf</p> <p><u>Відвідування занять:</u> відвідування занять є обов’язковим, пропущені заняття з поважної причини відпрацьовуються. Студенти, які не набрали 50 балів за результатами підсумкового контролю за талонами №2 і №3, мають право пройти цей курс повторно, відповідно до «Положення про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін (кредитів ECTS) в умовах ECTS (Редакція 4)» https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/polozhennia-pro-povtorne-vyvchennia-dystsyplin-kredytiv-ects-v-umovakh-ects.pdf</p> <p>Студенти, які навчаються за індивідуальним графіком, мають самостійно опрацювати навчальний матеріал і здати всі види контролю, відповідно до «Положення про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.44_2022-polozhennia-pro-poriadok-navchannia-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity-za-indyvidualnym-grafikom-u-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasylia-stefanyka.pdf</p> <p><u>Неформальна освіта</u> регулюється «Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (Редакція 3)»</p>	

https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.33_2022-polozhennia-pro-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-osvity-v-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasylia-stefanyka.pdf

Студентам рекомендується пройти курс
Використання штучного інтелекту в інклюзивній освіті

За наявності сертифікату студент отримає додаткові 5 балів до загальної кількості балів.

8. Рекомендована література

1. Деркачова О., Ушневич С. Література та інклюзія. Брустурів: Дискурсус, 2020. 290 с.
2. Деркачова О. С., Ушневич С. Е., Титунь О. Л. Інклюзивний простір у дитячій літературі. *Гірська школа Українських Карпат*. Івано-Франківськ, 2020. № 22. С. 182–188.
3. Осмолівська О. Інклюзивна література в сучасному європейському книговиданні. Київ: Видавничий центр «12», 2021. 184 с.
4. Derkachova O., Tytun O., Ushnevych S. Educational And Cultural Potential Of Inclusive Comics. *Mountain School of Ukrainian Carpaty*. 2022. №26.
5. Derkachova O., Tytun O. Ukrainian Context in Inclusive Literature. *Українські студії в європейському контексті*. 2023. №7. С. 132-142.

Викладачка: проф. Деркачова О. С.